

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2061/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.796/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 4. § (1) bekezdése és a 17. § a) pontja, az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 93. § (5) bekezdése és 112. §-a, valamint a 2/2004. Közigazgatási jogegységi határozat indokolásának IV. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Csőke Anna (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Klincsik Melinda ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján – a Fővárosi Törvényszék 102.K.701.421/2023/19. számú ítéletére kiterjedően – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.796/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte továbbá a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 4. § (1) bekezdése és a 17. § a) pontja, az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szaktv.) 93. § (5) bekezdése és 112. §-a, valamint a 2/2004. Közigazgatási jogegységi határozat (a továbbiakban: jogegységi határozat) indokolásának IV. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy lényege, valamint az indítvány a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó (az alapügyben felperes) és házastársa között házasság felbontása és járulékos kérdések rendezése miatt folyamatban volt polgári perben a bíróság

igazságügyi pszichológus szakértőt rendelt ki, és szakvéleményére alapítottn hozta meg döntését.

- [4] Az indítványozó a perben eljáró szakértő ellen etikai eljárást kezdeményezett arra hivatkozással, hogy a szakvélemény sem tartalmi, sem formai szempontból nem felelt meg a vonatkozó követelményeknek, és kétségbe vonta a szakértő pártatlanságát is. A Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara (az alapügyben alperes) Fegyelmi Tanácsa (a továbbiakban: fegyelmi tanács) a 2022. november 7-én kelt, MKF-35-58/2019. számú határozatával az igazságügyi szakértőt (az alapügyben alperesi érdekelt) az eljárás alól felmentette. A fegyelmi tanács döntésében kiemelte, hogy a polgári peres eljárás lezárult, és a bíróság a kifogásolt szakértői véleményt bizonyítékként elfogadta. Tekintettel arra, hogy a Szaktv. 93. § (5) bekezdése kizárja annak a szakértői véleménynek a szakmai szempontú vizsgálatát, amelyet a hatóság jogerős vagy véglegessé vált határozatának alapjául elfogadott, a szakértői vélemény tartalmát a fegyelmi eljárásban nem vizsgálta. Utalt arra, hogy a hatóság jogerős határozatának meghozatala során elfogadott szakvélemény szakmai szempontú vizsgálatának tilalma garanciális jellegű szabály, ellenkező esetben jogerős hatósági határozat ténybeli alapja dőlhetne meg, amely összeegyeztethetetlen a jogerős jogrendszerbeli funkciójával és a jogállamiság követelményével (Szaktv. indokolása, Kúria Kfv.37.350/2022/7. számú döntése).
- [5] A fegyelmi tanács megállapította, hogy az indítványozó által csatolt gyámhatósági iratok nem alkalmasak annak alátámasztására, hogy őt a kifogásolt szakvélemény tartalma miatt marasztalták volna el a gyámhatósági eljárásban. Ennek a körülménynek azonban a fegyelmi tanács előtti eljárás vonatkozásában azért nincs jelentősége, mivel a más eljárásban készült szakvélemény felhasználását és más szakértő kirendelésére vonatkozó indítvány elutasítását az indítványozó a gyámhatósági határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelemben sérelmezhet.
- [6] Az indítványozó az alperes határozatával szemben keresetet terjesztett elő, elsődlegesen kérve a döntés megváltoztatását, annak megállapításával, hogy a szakértő fegyelmi vétséget követett el, ezért vele szemben fegyelmi büntetés kiszabását és az általa készített alapszakvélemény egy (az anyai önhibára vonatkozó) mondatának megsemmisítését is kérte. Másodlagosan az alperesi határozat hatályon kívül helyezését és a fegyelmi tanács új eljárásra kötelezését kérte.
- [7] A Fővárosi Törvényszék a 2023. szeptember 19-én kelt, 102.K.701.421/2023/19. számú ítéletével a keresetet az indítványozó keresetösségi jogának hiányára alapítottn elutasította. A bíróság kifejtette, hogy a keresetösségi jog jogintézményét és annak tartalmát a bírói gyakorlat alakította ki, és a keresetösségi jog körében vizsgálandó kérdések a jogegységi határozatban, valamint az egyedi bírósági döntésekben kristályosodtak ki (lásd Kúria Kfv.V.35.716/2013/9., Kfv.II.37.690/2011/5. számú döntése). A Kúria joggyakorlata következetes: a keresetösségi jog a per tárgya és a fél

közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, és csak akkor áll fenn, ha a felperesnek a támadott határozat rendelkezésével összefüggésben a közvetlen jogi érintettsége fennáll. A bíróságnak a kereshetőségi jog fennállását minden egyes kereseti kérelem vonatkozásában vizsgálnia kell.

- [8] A bíróság arra jutott, hogy az indítványozó nem jelölt meg olyan közvetlen és anyagi természetű jogot vagy jogi érdeket, amely a közvetlen és nyilvánvaló érdekelttségét alátámasztotta volna a szakértővel szembeni fegyelmi eljárás mikénti befejeződésével kapcsolatban. Rögzítette, hogy a polgári perben hozott ítéletek jogerejére is figyelemmel a jogbiztonság elvét sértené egy olyan követelmény, amely az indítványozó számára lehetővé tenné, hogy azon eljárásban érvényesített igényét, amelyben a szakértő kirendelésre került, egy újabb eljárásban, újabb jogcímen vitathassa. A Kúria irányadó gyakorlatát (Kfv.37.120/2023/7.) is idézve emelte ki a döntés a Szaktv. 93. § (5) bekezdésében foglalt szabály kapcsán, hogy a szakértői vélemény felhasználása nem jelenti azt, hogy a kirendelő bíróságnak a szakvélemény minden egyes részletét, szó szerint fel kellene használnia.
- [9] Utalt arra is a bíróság, hogy a kereshetőségi jog vizsgálata körében a gyámhatósági eljárásokkal kapcsolatos indítványozói érveket nem vizsgálhatta, azok jogszerűsége még közvetett módon sem volt – és nem is lehetett – az alperes eljárásának tárgya.
- [10] A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Érvelése szerint a felülvizsgálati kérelem befogadását a joggyakorlat egységének, továbbfejlesztésének biztosítása, a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége, az eljárás érdemére kiható eljárási szabálysértés, valamint a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés indokolja [Kp. 118. § (1) bekezdés *a*) pontja *aa*), *ab*), *ad*) alpontja és *b*) pontja].
- [11] A Kúria a 2024. január 17-én kelt, Kfv.III.37.796/2023/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta. Döntésében rögzítette: ha a köztestületi fegyelmi ügyben a felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdéssel kapcsolatban a Kúria már állást foglalt, és annak megfelelően a bírói gyakorlat egységes, a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye nem áll fenn, a felülvizsgálati kérelem befogadása nem indokolt.
- [12] Rámutatott a Kúria, hogy az indítványozó által hivatkozott Kfv.III.37.350/2020/7. számú kúriai ítélet indokolásának [51] bekezdésének az értelmezésével ellentétben éppen azt támasztja alá, hogy bár megalapozhatja a kereshetőségi jogot a kompetenciahiányos szakvéleményen alapuló jogszabálysértő közigazgatási döntés, és a sérelmet szenvedett fél igényt tarthat a határozat érdemére kiható súlyos eljárási hiba orvoslására, azonban ezen igényét a jogsértő döntés megtámadása iránti perben terjesztheti elő. A konkrét ügyben az igazságügyi szakértővel szemben lefolytatott fegyelmi eljárás eredményeként meghozott döntéssel a számára sérelmes határozat megváltoztatása, megsemmisítése, így jogsérelmének orvoslása nem érhető el. Az

indítványozó általános jogvédelmi jogosultsággal nem rendelkezik, kizárólag a saját jogi érdekeltiségébe tartozó döntést, és csak az őt közvetlenül ért jogsérelemmel összefüggésben támadhatja.

- [13] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, a T) cikk (2) és (3) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, valamint a 28. cikk sérelmét állította.
- [14] 3.1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogbiztonság elvét sérti az indítványozó szerint egyrészt, hogy az igazságügyi szakértőt a törvénysértése ellenére nem vonták felelősségre, másrészt a bíróságok alaptörvény-ellenesen értelmezték a közvetlen jogsérelem fogalmát.
- [15] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó nem indokolta.
- [16] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog, a bírósághoz fordulás jogának és a fegyveregyenlőség elvének megsértésében látja. Álláspontja szerint a közvetlen jogsérelem bírói értelmezése megfosztotta őt attól, hogy kára megtérüljön, és a szakértő felelősségre vonása megtörténjen. A fegyveregyenlőség elvének sérelme kapcsán mindössze azzal érvel az indítvány, hogy nem kaptak a felek egyenlő jogokat a bíróság előtt, a sérelem mibenlétét részletesen azonban nem fejtette ki. A bírósághoz fordulás jogának sérelmét jelenti az indítványozó szerint a Kp. 4. és 17. §-ának, a jogegységi határozatnak és a hivatkozott eseti döntéseknek a bírói értékelése (értelmezése) az egyedi ügyében, amely „jogbizonytalanságot” teremtett.
- [17] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog sérelme az indítványozó érvelése szerint azáltal következett be, hogy a Kp. 4. és 17. §-a, valamint a jogegységi határozat alapján nincs közvetlen jogsérelem, így a köztisztületi döntés érdemben nem támadható.
- [18] Sérelmét összefoglalva előadta, hogy a szakértőt törvénysértő szakvéleménye miatt egyetlen hatóság sem vonta felelősségre, annak ellenére, hogy neki 8 millió forintos kárt okozott (a gyámhivatali bírságok összege), és megrendült a bíróságokba, hatóságokba, jogbiztonságba és szakértőkbe vetett bizalma.
- [19] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított kérelemmel kapcsolatban az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése megsértésének megjelölésén túl nem tartalmaz indokolást. Az indítványozó mindössze azzal érvelt, hogy a támadott jogszabályok és jogegységi határozat módosítása, felülvizsgálata szükséges az Alaptörvénnyel összhangban, mert azok „alapjogokkal ellentétesek jelen egyedi ügyben”.

- [20] 3.3. Az igazságügyi miniszter a támadott jogszabályi rendelkezésekkel és az indítvánnyal kapcsolatban tájékoztatta az Alkotmánybíróságot jogi és szakmai álláspontjáról.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [22] 4.1. Az indítványozó panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőben terjesztette elő.
- [23] 4.2. Az indítványozó meghatalmazással eljáró jogi képviselője útján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt, amelynek benyújtására jogosult, mivel az alapügyben felperes volt, ami érintettségét megalapozza.
- [24] Az Alkotmánybíróság korábban már állást foglalt a tekintetben, hogy a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így a Kúria döntése megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésben foglaltaknak, ezért alkotmányjogi panasszal támadható {lásd: 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [25] Az indítványozó panaszában a Kúria felülvizsgálat befogadását megtagadó végzését és a jogerős ítéletet is támadta. Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése alapján a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott határozata alkotmányjogi panasszal az általános szabályok szerint önállóan is támadható. Ilyen esetben az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg. Az indítványozó a jogerős döntést külön alkotmányjogi panasszal nem támadta meg, ugyanakkor a Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdésére alapított döntése mérlegelési jogkörben hozott döntésnek minősül. Minderre tekintettel a Kúria végzése és azon keresztül a jogerős döntés állított alaptörvény-ellenessége is vizsgálható jelen eljárásban.
- [26] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság végzésével szemben nincs helye jogorvoslatnak. Erre figyelemmel az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [27] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz esetén további feltétel, hogy az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet Alaptörvényben biztosított jogának sérelme az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásban a sérelmezett jogszabályi rendelkezések és a jogegységi határozat alkalmazásra kerültek.
- [28] A jogegységi határozat felülvizsgálatával kapcsolatban az Alkotmánybíróság a 3149/2019. (VI. 26.) AB határozat indokolásának [25] bekezdésében alkotmányjogi panasz eljárásban is alkalmazhatónak tartotta a bírói kezdeményezést visszautasító

3114/2017. (V. 22.) AB végzésében megállapítottakat, amely szerint: „Az eddigiekből az következik, hogy az Alkotmánybíróságnak arra van hatásköre az Alaptörvény 24. cikke (2) bekezdésének *b*) pontja, illetve az Abtv. 37. §-ának (2) bekezdése alapján folytatott eljárásában, hogy a jogegységi határozatok törvényességi felülvizsgálatát elvégezze. Ez az eljárás szükség szerint átfogja a rendelkező részt és érinti az ahhoz kapcsolódó indokolást is. Az Alkotmánybíróságnak azonban nincs hatásköre arra, hogy a rendelkező rész érintése nélkül, kiragadott szövegre, illetve szövegrészre folytassa le az alkotmányossági felülvizsgálatot. [...] Az indokolás bizonyos mondataira önállóan azért sem tehető megállapítás és nem vonható le annak a jogkövetkezménye, mert szükséges kímélni a norma belső koherenciáját. A rendelkező rész és az indokolás összhangját, illetve az indokolás immanens tartalmát bonthatná meg az indokolásban szereplő egyes szövegrészek kizárása.” (Indokolás [15]–[17])

- [29] Jelen ügyben az alkotmányjogi panasz kifejezetten a jogegységi határozat indokolása egy pontjának vizsgálatára irányul, a rendelkező részben foglaltak érintése nélkül, így a fentiekre tekintettel a jogegységi határozat kifogásolt részének vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre.
- [30] 4.3. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be.
- [31] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az indítványozó a fentiekre a támadott jogszabályi rendelkezések és a bírósági határozatok kapcsán nem hivatkozott.
- [32] Nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény T) cikk (2) és (3) bekezdése {lásd például 3029/2021. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]; 3178/2022. (IV. 22.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [33] Nem biztosít az indítványozó számára alapjogot az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, bíróságoknak szóló segéd szabály, amely a jogértelmezésre nézve ad iránymutatást {lásd például: 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [34] E fenti alaptörvényi rendelkezések tekintetében az indítvány nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti követelményt, ezért az alkotmányjogi panasz ezen elemeinek érdemi vizsgálatára nem volt lehetőség.
- [35] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz, így az indítvány ezen alaptörvényi rendelkezések tekintetében teljesítette a törvényi feltételt.

- [36] 4.4. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia.
- [37] 4.5. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek csak részben felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, a sérelmezett bírói döntéseket, jogszabályi rendelkezéseket és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [38] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem akkor határozott, ha megfelelő indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért és mennyiben ellentétes az Alaptörvény indítványban megjelölt rendelkezéseivel.
- [39] Ezen feltétel teljesülésének vizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány sem az Abtv. 26. § (1) bekezdése, sem a 27. § (1) bekezdése szerinti panaszem tekintetében nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit illetően. Az indítványozó kizárólag a pereszteségét és a más hatósági (gyámhatósági) eljárásokban elszenvedett anyagi veszteségét sérelmezi, alkotmányjogilag is értékelhető indokolást azonban – ügyének részletes ismertetésén és már a bírósági eljárás során is megfogalmazott érvein túl – egyik alaptörvényi rendelkezéssel kapcsolatban sem adott elő.
- [40] Az indítványozó a megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezések kapcsán a sérelem mibenlétének alkotmányjogi szempontú kifejtésével adós maradt. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas érdemi elbírálásra {lásd például: 3201/2019. (VII. 16.) AB végzés, Indokolás [16]; 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [41] Az Alkotmánybíróság emlékeztet továbbá a bíróságok jogértelmezését támadó alkotmányjogi panaszok kapcsán kialakított következetes gyakorlatára, miszerint: „Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor.” {3346/2022. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [71]}

[42] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt követelményének, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. december 10.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró